

Баніт Ольга Василівна
доктор педагогічних наук, старший дослідник,
головний науковий співробітник відділу андрагогіки
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

АНДРАГОГІЧНО ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО В УМОВАХ КОРПОРАТИВНОЇ ОСВІТИ

Динамічні зміни в освіті, стрімкий розвиток нових технологій і широке впровадження їх у всі сфери життєдіяльності людини закономірно вимагають переосмислення професійно-педагогічної діяльності викладачів ЗВО. Це зумовлює необхідність моделювання й прогностичного обґрунтування професійного розвитку викладачів ЗВО з урахуванням соціокультурних змін.

Аналіз досліджень засвідчує, що основна увага у процесі професійного розвитку викладачів ЗВО зазвичай приділялася вдосконаленню професійно-педагогічної компетентності [3, с. 285]. Викладачі ЗВО могли пройти курси підвищення кваліфікації один раз на п'ять років і цього було достатньо для їхньої діяльності. Натомість нині вимоги до рівня викладання зросли, а законодавчі й нормативно-правові документи націлюють на неперервну освіту й навчання упродовж життя. З огляду на це у більшості ЗВО організовується навчання для своїх науково-педагогічних працівників. За аналогією з внутрішньофірмовим навчанням персоналу на виробництві це можна назвати корпоративною освітою [2]. Корпоративна освіта пов'язана з освітою дорослих і має базуватися на андрагогічних засадах. Тобто крім професійно-педагогічної компетентності важливо розвивати й андрагогічну компетентність [4; 5].

Розробка андрагогічно орієнтованої моделі зумовлена необхідністю удосконалення професійного розвитку викладачів ЗВО в умовах корпоративної освіти. Модель охоплює три блоки (концептуальний, методично-процесуальний та діагностично-рефлексивний), що підпорядковані меті й завданням і спрямовані на результат. (рис. 1).

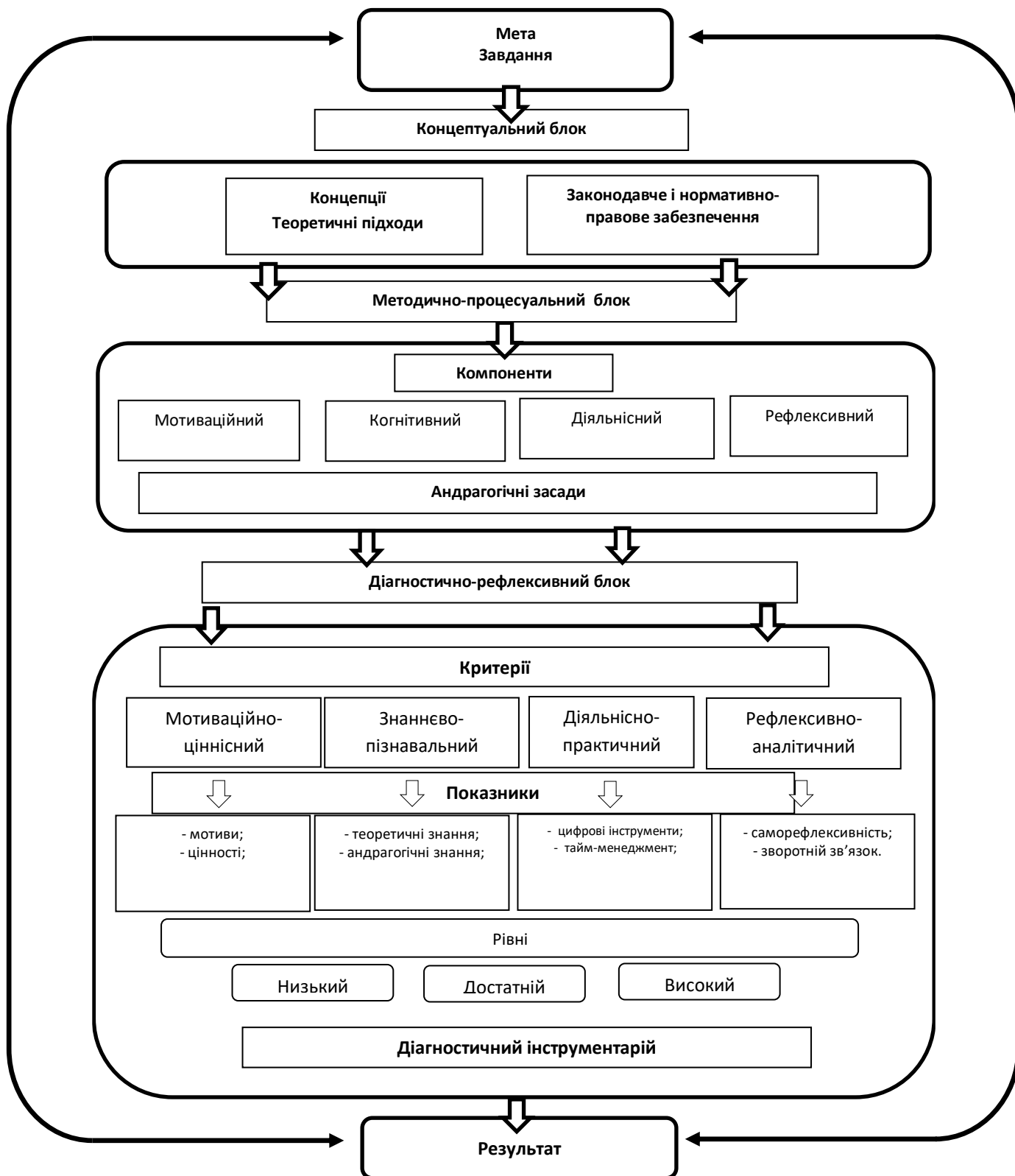

Рис. 1. Андрагогічно орієнтована модель професійного розвитку викладачів ЗВО в умовах корпоративної освіти

Мета – сприяння професійному розвитку викладачів ЗВО в умовах корпоративної освіти, реалізується шляхом виконання низки завдань: забезпечення мотивації викладачів ЗВО до професійного розвитку на андрагогічних засадах, поглиблення андрагогічних знань, розвиток особистісних якостей та професійних компетентностей. Відповідно результатом є підвищення рівня професійного розвитку викладачів ЗВО в умовах корпоративної освіти

Концептуальний блок охоплює законодавче, нормативно-правове забезпечення та концептуально-методологічне підґрунтя. Основні законодавчі й нормативно-правові документи, в яких наголошується на необхідності неперервного навчання й безперервного професійного розвитку викладачів ЗВО – це закони, постанови, накази, положення рекомендації [4, с. 372]. Концептуально-методологічне підґрунтя становлять концепції, теорії, підходи й принципи освіти дорослих [5, с. 121].

У методично-процесуальному блоці відображено компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний). Андрагогічні засади є основоположними для моделі професійного розвитку викладачів ЗВО корпоративної освіти й визначають її особливості. У процесі реалізації цього блоку розвивається андрагогічна компетентність НПП ЗВО. Структура андрагогічної компетентності НПП ЗВО охоплює чотири компоненти, зазначені в цьому блоці:

- мотиваційний компонент як сукупність потреб, інтересів і мотивів, що визначають спрямованість НПП ЗВО на професійно-педагогічну діяльність;
- когнітивний компонент як сукупність професійних знань і їх розуміння, що є основою цілеспрямованої усвідомленої професійної діяльності;
- діяльнісний компонент як сукупність професійних умінь і навичок, необхідних для виконання відповідних посадових функцій;
- рефлексивний компонент як здатність розуміти свої професійні й особистісні можливості, усвідомлювати власний потенціал і обмеження, здатність планувати, реалізовувати й контролювати індивідуальну траєкторію

професійного становлення й розвитку тощо [1, с. 67].

Діагностично-рефлексивний блок дозволяє перевірити рівень готовності викладачів ЗВО до професійного розвитку в умовах корпоративної освіти на андрагогічних засадах. Це критерії, показники, рівні та діагностичний інструментарій. Діагностичний інструментарій, що охоплює опитувальники, анкети, тести тощо дозволяє оцінити поточний рівень професійно-педагогічної та андрагогічної компетентностей викладача, визначити його сильні сторони та зони для розвитку, а також розробити індивідуальну траєкторію професійного зростання.

Підсумовуючи, зазначимо, що андрагогічно орієнтована модель професійного розвитку викладачів ЗВО розкриває особливості структури (з яких елементів та етапів складається процес підготовки), послідовність, зв'язок цих елементів і особливості конструювання змісту такої підготовки в умовах корпоративної освіти. Перспективою подальших досліджень є створення програми корпоративної освіти і навчання викладачів закладів вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Аніщенко О.В., Баніт О.В., Калюжна Т.Г. Андрагогічна компетентність педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих: сутнісний аспект. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2021. № 2. С. 63-72.
<http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/article/view/180>
2. Баніт О.В. Корпоративна освіта і навчання викладача вищої школи: навчальна програма. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2024. 50 с.
URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742786/>
3. Горохівська Т. Прогностичне обґрунтування перспективних напрямів розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів технічних закладів вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. В. 53. Т. 1. С. 284-290.
URI: http://aphn-journal.in.ua/archive/53_2022/part_1/53-1_2022.pdf#page=284

4. Радомський І.П. Тенденції та рекомендації щодо розвитку андрагогічної компетентності педагогічного персоналу закладів вищої освіти
URI: <https://jrnl.nau.edu.ua> › FCS › article › download

5. Самко А.М. Тенденції розвитку андрагогічної компетентності педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2022. № 2. С. 118-130. URI: <http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/article/view/227/191>